

РЕШЕНИЕ

№ 2534

гр. София, 15.04.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 12 състав, в публично заседание на 15.02.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Наталия Ангелова

при участието на секретаря Елена Георгиева и при участието на прокурора Ива Цанова, като разгледа дело номер **8677** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е по реда на чл.203 и следващите от Административно процесуалния кодекс, във връзка с чл.285, ал.1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Делото е образувано по искова молба от Х. Т. И., с постоянен адрес [населено място], чрез адв. И. от САК с приложено пълномощно, против Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", предявена на правно основание чл.284 ЗИНЗС, за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 15 000 лв, претърпени вследствие на отказ на администрацията на Затвора С. да допусне лекарства, попадащи обхвата на формираната сила на присъдено нещо на съдебен акт - Разпореждане № 9914/18.12.2019г. по адм.д. 7895/2019г. на АССГ., като лекарствата са конкретизирани така - изписани по рецепта на ищеца от д-р Б. към Затвора С. и налични на лист 26 към адм.д. 7895/2019г. на АССГ, цитирани изрично на л. 17 от исковата молба. Исковият период е конкретизиран така: за периода 26.06.2019г. до 31.01.2020г. като уточнява, че за периода 01.10.2019г. до 30.01.2020г. - на прекъсване на присъдата по здравословни причини, вреди не се претендират.

Основания, наведени от ищеца:

Исковата претенция е предявена на правно основание чл.284 и чл.3 ЗИНЗС за обезщетяване на неимуществени вреди, поради неоснователни "(без)действия" на ответника, изразяващи се в лишаване от медицинско обслужване - непредоставяне на лекарства.

Ищецът бил инвалидизиран, за което са представени решения на ТЕЛК вследствие на

прекарани хепатит "С" туберкулоза, с призната 80 % степен на инвалидност. По тези причини, приемал медикаменти по предписание на лекарите от Медицинския център при Затвора - витамини и други.

На 26.06.2019 г., /около 13 ч. 20 мин./, такива медикаменти и конкретно витамини, не били приети от дежурния служител от охранителния състав - "командир на отделение" сержант Д. К., който преценил, че "нямало рецепта". Възраженията, че абсолютно същите лекарства винаги до момента били приемани и допускани от затворническите власти, вкл. лично от директора на Медицинския център към затвора д-р Н. Т., когато е бил дежурен на смяна при приема на лекарства, не били приети, била изискана рецепта, но рецептата не се съхранявала при ищеца, той не трябвало да знае къде е тя. Тази рецепта се съхранявала и осигурявала на проверяващите именно от затворническите власти, ситуацията определя като абсурдна, довела като резултат до лишаването на ищеца от предписаното му лечение-медицинско обслужване по смисъла на чл.3, ал.2 ЗИНЗС, поради което представлявали нечовешко и унижително отнасяне по смисъла на чл.3 ЕКПЧ и чл.3, ал.2 ЗИНЗС. Позовава се и на чл. 65, ал.1 от Наредба №2/22.03.2010г. за условията и реда за медицинско обслужване в местата за лишаване от свобода. За посочените действия/бездействия, ищецът завел дело по реда на чл.276-277 от ЗИНЗС, по което с влязъл в сила съдебен акт - Разпореждане №9914/18.12.2019 г., по адм.дело № 7895/2019 г., съдът констатирал тези нарушения и осъдил пенитенциарната администрация да ги прекрати. За влизането в сила на разпореждането ищецът се позовава на Определение № 4671/26.06.2020г., постановено по адм.д. 748/2020г. на АССГ, с което е оставена без разглеждане като недопустима и просрочена жалбата на началника на Затвора С. срещу разпореждането на АССГ в частта, в която ответникът е бил задължен да преустанови незаконосъобразното бездействие и да предостави на И. пратка от 26.06.2019г. с медикаменти, както и да му подsigури предписаните медикаменти, в която част производството е и прекратено. Позовава се на силата на присъдено нещо на съдебните актове и непререшаемост на същия въпрос - на основани ечл.297 ГПК.

Исковият период е с начало 26.06.2019г. - датата на извършеното нарушение, и с край 31.01.2020г.- когато ищецът бил освободен от затвора, като от него се изключва периода на прекъсване по здравословни причини - 01.10.2019г. - 30.01.2020г. за който период на прекъсване, не се претендират вреди.

В исковата молба се посочва, че основанието на иска - отказ на администрацията на Ответника да допусне лекарствата, също е било обхванато от формираната сила на присъдено нещо, в която връзка се позовава на Определение № 208/17.02.2016г. по гр.д. 5070/2015г. на ВКС III ГО. Никакви факти, разгледани вече в производството по постановените съдебни актове - по двете дела- №7895/2019г. и 748/20г. на АССГ, не можело да се тълкуват по нов и различен начин - Определение № 62/10.02.2016г. и Решение № 137/12.10.2015г. по т.д. 2618/2014г. на ВКС I Т.OV Настоящото производство било исково, макар и подсъдно на административните съдилища и цялата цитирана съдебна практика на ВКС е относима и следвало да бъде съобразена. В производството по част VI от ЗИНС, аналог на производството по чл.257 АПК, администрацията се осъждала да преустанови своето незаконосъобразно (без)действие със съдебен акт, формиращ сила на присъдено нещо., в който смисъл се позовава на съдебна практика на ВАС - определение № 10034/01.07.2019г. по адм.д. 6873/2019г. на ВАС, на Решение „С. срещу България“ (№8725/07) - Решение от 19

януари 2017г. на Съда по правата на човека, конкретно параграф 70 от него, както и на Решение от 05 октомври 2010г. по делото Р. и други срещу С., жалба № 47460/07, конкретно параграф 43 и 44 от решението.

На следващо място в исковата молба ищецът подробно е обсъдил практиката на ЕСПЧ, като се позовава на нейната задължителност - Решение №29/11.11.1998г. по к.д.28/1998г. относно приетото, че решенията на ЕСПЧ са задължителни за всички органи в страната, включително и по тълкуването ѝ по силата на чл.46 от Конвенцията. Във връзка с решението на ЕСПЧ по делото v. I. (А.. 36813/97, пар.191, цитира, „Следователно Съдът е длъжен да провери дали начинът, по който се тълкува и прилага вътрешното право, води до последици, които са в съответствие с принципите на Конвенцията, тълкувани в светлината на практиката на съда. От това е направен извод, че съдебният състав не може да се произнася и да решава отново дали в случая има нарушение на чл.3 ЗИНЗС, респективно на чл.3 ЕКПЧ, във връзка с отказа на служителя на пенетенциарната администрация да допусне предписаните на ищеца лекарства, а трябвало да присъди адекватно обезщетение за вече установените с влязъл в сила съдебен акт нарушения на текстове на ЗИНЗС и ЕКПЧ.

В исковата молба е направено разграничение между ЗОДОВ и ЗИНЗС, като счита, че чл.284, ал.1 ЗИНЗС не изисквал нарушението да е по причина, дължаща се на ответника, а тази разпоредба изисквала единствено и само да посочи и установи като обективен факт нарушение на чл.3 ЗИНЗС. В резултат на това нямало необходимост ищецът да доказвал причина, дължаща се на ответника. По чл.284, ал.1 ЗИНЗС ставало въпрос за обективна отговорност. Позовава се на съдебна практика на националните съдилища, както и на пилотното решение на ЕСПЧ по делото С. Н. и др. срещу България - Решение от 27.01.2015г., пар.184. , на Решение от 10.01.2012г., по делото А. и други срещу Русия, пар.115, 229, както и други, конкретно относно следното: за неоправдано формалистичен подход, основан на изискването за формална незаконосъобразност на действията на властите; от ищите не следвало да се изисква да установят дали конкретни длъжностни лица са ангажирани с неправомерно поведение.

Направен е извод, че от практиката на ЕСПЧ, за отговорността на Държавата по Конвенцията не се изисква незаконосъобразни актове, действия или бездействия на затворническата администрация, тя възниквала ex lege нарушеното право на медицинско обслужване по чл.3 ЗИНЗС /чл.3 ЕКПЧ. Позовава се на промяната на Закона за компенсациите в Русия в посочения смисъл, и цитира Решение от 17.03.20г. по делото S. v. R. (А. № 41743/17) параграфи 59, 60 и 108.

По презумпцията за неимуществени вреди, ищецът посочва, че претендира неимуществени вреди: чувства на страх, унижение и малоценност, незащитеност и безпомощност, потиснато самочувствие - като естествени човешки реакции от отказа на затворническата администрация да допусне предписаните на ищеца лекарства, който при това бил инвалид- налище било „нечовешко и унижително отнасяне“ към инвалид по смисъла на чл.3 ЕКПЧ, респ. чл.3 ЗИНЗС като национален аналог. Настъпването на вреди се презюмирало по чл.284, ал.5 ЗИНЗС при установени нарушения на чл.3 ЕКПЧ без необходимост лишеният от свобода да доказва конкретни незаконосъобразни актове, действия или бездействия на затворническата администрация, което нормативно позитивиране било възприето вследствие установеното от ЕСПЧ по делото Н. и други срещу България на структурен проблем - неефективността на ЗОДОВ като правно средство за защита на лишените от свобода

ищи, тъй като според този съд българските съдилища подхождали твърде формалистично. В тази връзка се позовава на пар.194 и пар.199 от последното дело. Също е посочено, че презюмирането на неимуществените вреди е трайна практика на ЕСПЧ по приложението на чл.3 от ЕКПЧ - пар. 189 от решението по делото Н. и други срещу България. В конкретния случай не само било установено нарушение на посочените разпоредби, но и (без)действията на администрацията, за съществуване на презумпцията по чл.284, ал.5 ЗИНЗС и преди този закон посочва пар.146 от решението по делото Й. срещу България (жалба №41211/1998), решението по делото И. и други срещу България (№4473/02 и 34138/04)Горната практика се възприемала и константно от ВКС, в която връзка се позовава на Решение № 26.-53 /27.10.2016г. по гр.д.№457/2016 на ВКС, 4-то Г.О., Решение № 175/14.06.2016г. по гр.д.№6269/2015г. на ВКС,4-то Г.О. Конкретно според последното решение „ Не е в тежест на пострадалия да докаже отделните си негативни изживявания. Доказани ли са увреждащите действия и бездействия, искът е установен в своето основание и съдът бил длъжен да определи неговия размер по своя преценка или като вземе заключението на вещо лице съгласно чл.162 ГПК.

На следващо място в исковата молба ищецът се е позовал на стандартите за лечението на затворници. Изтъква, че медицинските грижи следвало да са незабавни, което изключвало всякакво отлагане в предоставянето на предписани лекарства. Цитира се делото А. Лавров срещу Русия(№66252/14, Решение от 01 март 2016г.) където ЕСПЧ обобщил стандартите за медицинско лечение на затворници - пар. 53, в който съдът е приел, че „властите трябва да гарантират, че диагностиката и грижите са незабавни и прецизни (..) и, че когато се налага , поради естеството на медицинското състояние, надзорът да е редовен и систематичен и да включва цялостна терапевтична стратегия, насочена към адекватно лечение на здравословните проблеми на задържаното лице или предотвратяване на тяхното влошаване.“ Според ищеца особено внимание следвало да се обърне , че ЕСПЧ изисква активни действия от затворническите администрации за да предотвратят влошаването на заболяванията на затворниците, каквото изисквало и националния закон - чл.128 ЗИНЗС. Също посочва, че в практиката си ЕСПЧ приема, че лишаването от необходимата медицинска помощ, дори когато съответното медицинско състояние не е спешно , е нарушение на чл.3 ЕКПЧ - мотивите по делото „V. S. v. R.“ (А.. 57541/09, Решение от 24.01.2012г. пар.76).

Тъй като ищецът бил инвалид с 80% степен на инвалидност, всякакво отлагане в предоставянето на лекарства било недопустимо, практиката на ЕСПЧ определяла такива затворници като уязвими лица и за тях следвало да се полагат специални грижи , цитира решението по делото „I. v. R.“ (А.. 30 575/08, Решение от 15.12.2015г. пар.102, като счита казусът за напълно идентичен, тъй като ищецът е прекарал туберкулоза и страдал от Хепатит С.

Лишаването на ищеца от предписани лекарства е пряко нарушение на чл.3 ЕКПЧ, тъй като властите трябвало да осигурят необходимите условия за престоя на затворници-инвалиди - делото G. v. L., Решение от 25.09.2013г., като положат специални грижи, съответстващи на техните индивидуални нужди - делото Z.H. v. H., пар.29 Решение от 08.02.2013г.

Претендира и допуснато нарушение на чл.25 "Здравеопазване" от Конвенцията за правата на хората с увреждания, конкретно буква б) : "По конкретно държавите-страни по конвенцията: б) осигуряват на хората с увреждания такива

здравни услуги, от които се нуждаят с оглед на конкретното увреждане, включително ранно откриване и подходяща интервенция, както и здравни услуги, предназначени за намаляване до минимум и превенция на по-нататъшни увреждания, включително при деца и при по-възрастни индивиди; Лишаването на ищеца от около 3 месеца от предписани му лекарства не било просто нечовешко отнасяне по смисъла на чл.3 ЕКПЧ, чл.3 ЗИНЗС, но достигало "изтезание" по смисъла на тези норми. Счита, че същите действия на затворническите власти съставлявали престъпления по смисъла на Наказателния кодекс - чл.137 - 138 НК и чл.141 НК, но се обръща внимание на деликтния характер с оглед предмета на настоящото дело.

По отношение на размера на обезщетението - критериите за определянето им в практиката на ЕСПЧ, се позовава на чл.284, ал.1 и ал. 2 ЗИНЗС като се позовава на повторност на процесното осъждане с Разпореждане № 9914/18.12.2019г. Първото осъждане било за отказ да бъде предоставено медицинско обслужване на ищеца било постановено с Определение №5057/05.07.2019г. по кнахд №7314/2019г. на АССГ 20-ти касационен състав на АССГ, който бил доказателство за кумулативност въздействие. Относно размера на обезщетението цитира пар.288 от решението по делото Н. и други срещу България, пар.64 от решението по делото А. и А. . срещу България, Решение от 27.06.2016г., постановено след измененията на ЗИНЗС.

Мотивира размера на претендираното обезщетение с определеното обезщетение от Съда по правата на човека п с Решение от 09.07.20г., У.Т.в. В., тъй като счита, че отказът за вписване на актуалния пол в гражданските регистри е нарушение на Конвенцията с далеч по-нисък интензитет от това да бъдеш лишен от предписани лекарства за три месеца., когато си тежко инвалидизиран.

Относно тежестта на доказване в исковата молба е изтъкнато, позовава се на пар. 184 от решението по делото Н. и други срещу България , тежестта била разместена и ще лежи само върху ответника, което следвало и от чл.284, ал.3 ЗИНЗС. В тази връзка чл.65 от Наредба № 2/212.03.2010г. за условията и реда за медицинско обслужване в местата за лишаване от свобода, изрично изисквали получаването на лекарствата да се удостовери с личен подпис на затворника посочва, че ставало въпрос за лекарствата, изписани с рецепта на ищеца от д-р Б. към затвора С., налична на лист 26 от адм.д. 7895/2019г. на АССГ, в която рецепта били изброени следните медикаменти: G., E. forte, V. А-Я; К.. В исковата молба се твърди, че в тежест на ответника било да установи с подпис на затворника кои лекарства получил, чрез поименното изброяване на предадените лекарства в амбулаторна книга, а с акта по адм.д. 7895/2019г. на АССГ било установено нарушение на чл.3 ЗИНЗС /чл.3 ЕКПЧ, понеже ответникът не е успял да докаже, че затворническата администрация е изпълнила това свое задължение, нарушавайки предписаната с тази рецепта лекарствена терапия. нарушавайки чл.3 и чл.129, ал. 1-3 ЗИНЗС.

Счита, че надлежният ответник на иска е ГДИН, при условията на евентуалност посочва и други ответници. Счита за допустимо да бъде предявен иск от бивш затворник и на основание по чл.284, ал.1 ЗИНЗС., в който осмисъл било постановеното с решението по делото А. и А. срещу България - решение от 27.06.2016г. на Съда по правата на човека.

Претендира разноски за процесуално представителство - тъй като ищецът не разполагал със средства за заплащане на адвокатско възнаграждение, на основание чл.38, ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата, адвокатът го представлява безплатно по делото, като на основание чл.38, ал.32 от същия закон, претендира адвокатско

възнаграждение с оглед сложността и обема на делото в минимален размер по чл.8, ал.1 от наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения, като ищецът бил съгласен адвокатът да получи претендираното адвокатско възнаграждение, изчислено върху цената на иска.

В писмени бележки адв. И. напомня, че обезщетението трябва да отговаря на изискването за "справедливо удовлетворение" по смисъла на чл.41 ЕКПЧ, посочва, че на една и съща дата - 04.06.2020г. ЕСПЧ постановил три решения по жалби срещу България - М. И. и др.с/у България(№2727/19), "Й. и Д. с/у България" (31820/18) "Ч. и К. с/у България) (473898/17). Прави съпоставка с изводите на ЕСПЧ за присъждано в значително по-нисък размер на обезщетение за нарушение на конвенцията от българските съдилища, като предвид исковия период - 3 месеца и девет дни - от 26.06.2019г. до 01.10.2019г. - освободен на 02.10.2019г. поради прекъсване на присъдата, и от 30.01.2020г. - до 31.01.2020г. Обезщетението на ищеца следвало да бъде поне в размера по делото "Й." - 2 000 евро присъдени от ЕСПЧ при присъдени от националния съд - 116 евро, и 250 евро за разноски, присъдени от ЕСПЧ.

В допълнителни писмени бележки ищецът чрез адв. И. дава отговор на възраженията, направени в ход по същество от процесуалния представител на ответника, като прилага писмени доказателства - постановления на прокурора, които се съдържат в кориците на адм.д.7895/2019г. на АССГ, приложено към настоящето. По възражението на юрисконсулта, че ищецът не се оплаквал на социалните служители счита, че това е направено с искането от 28.06.2019г. по чл.276 ЗИНЗС пред АССГ, във връзка с което е образувано последното дело, видно било от докладната записка на лист 28 от същото дело от д-р Т., че медицинските власти на затвора били осведомени за спряната лекарствена пратка, съдържаща изписани от д-р Б. от медицинския център в затвора, претендира, че се касае за res judicata, предвид установеното по този въпрос с разпореждането по същото дело - Разпореждане №9914/18.12.2019г. по адм.д. 7895/2019г. на АССГ. По възражението на юрисконсулта за "еднократно нарушение", се позовава на твърденията в отговора на исковата молба, че въпросната пратка била допусната впоследствие, а в с.з. - противоречащото твърдение, че нарушението било еднократно. Позовава се на обсъдената по-горе практика на ЕСПЧ относно стандартите за медицинско обслужване и на заявените основания за причинените неимуществени вреди - също обсъдени по-горе и посочени по т.2.3.2 от исковата молба - стр.8 от нея. Също посочва, че ноторно било известно обстоятелството, че лицата, прекарвали туберкулоза, имали нужда от витамини - затова такива били предписани от д-р Б. от Медицинския център в затвора, а постановленията на СГП за прекъсване на присъдата подкрепяли този извод, изрично било записано, че ищецът е прекарал туберкулоза, изявен анемичен синдром, загуба на тегло и апетит и т.н.. ЕСПЧ се е произнасял по сходни случаи - пар.53 от Решение от 22.11.2016г. V. v. R.. В писмената защита са изложени и аргументи относно влизането в сила на Разпореждане №9914/18.12.2019г. във връзка с констатацията на съда, че няма такова отбелязване, подадени частни жалби по делото пред касационния състав - адм.д.748/2020г. , X. касационен състав на АССГ, и

твърденията на адвоката, че това е въпрос, който служебно следва да бъде установен от съда.

ОТВЕТНИКЪТ - Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", в отговор на исковата молба, чрез юрк. М., признава допустимостта на исковата молба, но по същество се твърди неоснователността ѝ, като са изложени факти, според които недопуснатите на 26.06.2019 г. медикаменти били донесени на 01.07.2019г. и били допуснати, за което ищецът се е подписал лично в медицинския журнал. След тази дата медикаменти не били носени. Също е изтъкнат довод, че получаването на въпросните медикаменти било свързано с физическото му явяване в медицинския център, а ищецът след 01.07.2019г. не е търсил медицинска помощ и не е посещавал медицинския кабинет. С постановление от 01.10.2019г. било постановено прекъсване на наказанието на ищеца по която причина не могло да бъде изпълнено Разпореждането на съда с № 9914/18.12.2019г. по адм.д. 7895/2019г. - задължението на началника на Затвора [населено място] да преустанови незаконосъобразно бездействие и да предостави на ищеца пратка с медикаменти от 26.07.2019г. в 7 дневен срок е получаване на разпореждането. Към отговора на исковата молба са представени медицинска справка от 16.12.2020г. и амбулаторния журнал на медицинския център. Излага и правни аргументи, че не са налице основанията за ангажиране на отговорността за вреди, в това число по съображения, че ищецът не бил дефинира в исковата молба точния характер и вид на твърдените неимуществени вреди, можело да се предположи, че същите се изразявали в уронване на човешкото достойнство и пораждаше на чувство на страх, незащитеност или малоценност, предвид основанието на иска - чл.284, във връзка с чл.3 ЗИНЗС.Настъпването на тези вреди не се предполагало до доказване на обратното, следвало съдът да укаже на ищеца, че независимо от чл.284, ал.5 ЗИНЗС, в негова тежест било да установи благоприятните за него обстоятелства, още повече, ответникът представял доказателства, с които опровергавал твърденията и доводите на ищеца, оспорвайки исковата молба. Деликтната отговорност на държавата не се презюмирала, ищецът следвало да проведе главно и пълно доказване на всички елементи на предявения иск, а за съда съществувало задължение да приеме за ненастъпили тези правни последици, чийто юридически факт е останал недоказан. Подлежала на доказване и пряката причинно-следствена връзка между бездействието и вредите. Счита, че реално не е налице незаконосъобразно бездействие от страна на ответника, нито нанесена вреда, тъй като същият полагал усилия и изпълнявал задълженията си да осигури гарантиране и спазване правата на лишените от свобода, в т.ч. и на ищеца. Ресурсите на Затвора С. били ограничени и предвид броя на лишените от свобода в затвора и неговите териториални поделения, не можело да бъдат изключени грешки и недоразумения, това се е случило на 26.06.2019г., а отказът не бил умишлено действие /бездействие, не биха могли да породят у ищеца стрес и емоционално страдание над неизбежното ниво на страдание, присъщо на лишаване от свобода.

В ход по същество юрк. М. иска от съда да отхвърли иска, ставало въпрос за еднократно недопускане на лекарства по рецепта на д-р Б. от медицинския

център при затвора, същите не били жизнено важни и от такова значение, което да е животозастрашаващо. Счита , че несгодите и страданията, доколко лицето твърди, че ги е преживяло, не надхвърляли неизбежната степен при ограниченията, които налага самото наказание лишаване от свобода.

ПРОКУРОРЪТ представи заключение, че с оглед на събраните по делото доказателства, исквата молба е недоказана и неоснователна.

Пред съда са приети доказателствата, представени към исквата молба и от ответника с отговора, по искане на ищеца са приложени за послужване относно съдържащите се в тях доказателства адм. д. 748/2020г. на XIX касационен състав на АССГ, към което съответно е приложено адм.д.7895/2019г. на АССГ и се съдържат Разпореждане № 9914/18.12.2019г. по адм.д. 7895/2019г. и Определение № 4671/26.06.2020г. по адм.д. 748/2020г. Ав. И. в писмените си бележки след съдебното заседание е представил постановления на прокурора, касаещи прекъсване на изпълнението на наказанието на ищеца, като постановлението от 01.10.2019г. по пр.пр. 17682/17 на СГП е представено по адм.д. 7895/2019г. на АССГ, прието по делото. Останалите постановления касаят прекъсване на изпълнението след 01.10.2019г., и които не попадат в рамките на исковия период. По тези съображения съдът намира, че относимите актове на прокурора, са приети по делото и не се налага примането на допълнителни доказателства, представени с писмените бележки на адвоката.

Административен съд София-град, Първо отделение, 12 състав, като обсъди основанията на иска, доказателствата по делото, доводите и възраженията на страните, приема за установено следното:

По фактите съдът приема следното:

Видно от Разпореждане №9914/18.12.2019г., постановено по адм.д. 7895/2019г. в производство по чл.276 и следващите от ЗИНЗС, съдът по направеното оплакване е констатирал допуснато от органи на ГДИН нарушение на забраната по чл.3 от ЗИНЗС, и конкретно изразяваща се в това, че на 26.06.2019г.. "медикаментите, предписани от лекарите в затвора, не са били приети от дежурния служител от охранителния състав, тъй като за тях е нямало рецепта, съответно не са били предоставени на лишения от свобода." За да достигне до този извод, съдът е обсъдил:

-докладна записка до Началника на затвора С. от мл. Експерт Д. К., от която било видно, че на 26.06.2019г. около 13/20ч. от близък на Х. И. били донесени медикаменти, като тези , които били вписани в рецептата, издадена от лекуващия лекар д-р Б. били допуснати, а другите - нефигуриращи в рецептата - не, приложено било копие от рецептата.

-докладна записка на д-р Т., според която по отношение на предписаните му лекарства ответникът ще предостави на ищеца "аналогични /подходящи/ лекарства по рецепта за своя сметка, а недопуснатите витамини не са от жизнено важно значение за провеждането на лечение."

-от съда била изисквана и предоставена справка за здравословното състояние

на ищеца и проведените лечения, справка за предоставени лекарства, справка от журнал, от който било видно, че за периода от 15.04.2019г. - 30.09.2019г. не са му доставяни медикаменти.

-ищецът е твърдял в искането си по адм.д. адм.д. 7895/2019г. на АССГ, че рецептите се съхранявали от затворническите власти и никога не са били във владение на ищеца, медикаментите представлявали главно такива с укрепващ имунитета ефект, винаги ги е получавал и отказа на командира на отделение да му ги предаде представлява лишаване от предписано лечение, заради което следвало да се квалифицира като "нечовешко и унижително отнасяне".

Съдът в мотивите на Разпореждане №9914/18.12.2019г., е приел за установено безпротиворечиво, че твърденията на ищеца за непредоставяне на медикаменти на 26.06.2019г. отговарят на обективната истина, а изложеното в докладната записка на мл. експерт К. не се потвърждавало от справка в журнала, в който се отразявали предадените лекарства. Съдът е взел предвид, че нямало данни по делото това да е системно поведение на затворническата администрация, такива твърдения не били наведени и от ищеца. Също съдът е взел предвид данните за лечение на И. в периода от 18.06.2019г. до 21.06.2019г. в Медицински институт при МВР болница, то дори и да не са били жизненоважни медикаментите, за които по делото няма данни, които да ги индивидуализират, същите са били нужни за продължаване на лечението, проведено в болничното заведение, предвид хроничния характер на заболяването му. От анализа на епикризи от 01.04.2019г. и от 27.09.2019г. съдът е заключил, че лечението е непрекъснато и под непрекъснат лекарски контрол.

Съдът от правна страна в мотивите на Разпореждане №9914/18.12.2019г., се е позовал на чл.65, а.6 от Наредба №2/22.03.2010г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода, като е формирал извода, че "недопускането до лишения от свобода И. на медикаменти, без това действие да е с доказана правомерност от ответника, **"следва да се квалифицира като проява на липса на медицинско обслужване в конкретен момент"**, за което липсвали данни да е прекратено към момента на устните състезание, в тежест на ответника е да докаже предприети действия за отстраняване на незаконосъобразното бездействие.

Въз основа на изложеното съдът е формирал извод, "че е налице продължаващо във времето бездействие, което не е основано на закона и същото е израз на не оказано медицинско обслужване, а съгласно разпоредбите на чл.3, ал.2 представлява нарушение на забраната по ал.1 от ЗИНЗС". По този въпрос с диспозитива на Разпореждане №9914/18.12.2019г., съдът е постановил следното: **"ЗАДЪЛЖАВА Началника на Затвора [населено място] да преустанови незаконосъобразното бездействие и да предостави, съблюдавайки правилата на чл.65, ал.6 от Наредба №2 от 22.03.2010г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода на Х. Т. И. на пратка с медикаменти от 26.06.2019г. в седмодневен срок от получаване на разпореждането.."** , който диспозити е относим към предмета на иска по делото.

Не е спорно, и същото е установено в мотивите на обсъденото разпореждане, че Ищецът Х. И. изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ в Затвора [населено място], което съдът намира за установено през целия исков период по делото. Що се касае до здравословното състояние на ищеца и полагащите спрямо него грижи, в мотивите на разпореждане за същия този период е прието за установено следното:

1. От медицинска справка от д-р Т., директор на Медицински Център при Затвора С., било видно, че: „лицето е с тежка наркозависимост, с доказан хроничен Хепатит В и С и по отношение на същия се провежда метадоново лечение. По време на престоя си в затвора е имал оплаквания за проблеми с дихателната система – задух, кашлица, редуция на тегло, изпотявания, отделяне на зеленикави храчки. По тази причина е бил настанен за лечение в СБАЛПС-ВО от 03.09.2018 г., като има изготвен протокол за прекъсване на наказанието по медицински причини. В този период е провеждал външно лечение в периода на прекъсване по предназначение, а именно: от 10.09.2018 г. до 17.09.2018 г. с диагнози абсцедираща пневмония в ляво и фиброзно-кавернозна форма на Т. на бели дробове. Лицето е консултирано от специалист по гастроентрология в Медицински институт-МВР на 04.02.2019 г. Дадена е препоръка за провеждане на кръвни изследвания за определяне на по-нататъшното лечение на хроничното чернодробно заболяване. На 29.03.2019 г. в УМБАЛ „Св. И. Р.“ е проведено препоръчаното изследване.

2. През 2019г. била инцирирана хоспитализация на ищеца от МЦ при затвора-С. в клиника по гастроентрология в МИ-МВР болница за лечение и за периода от 28.03.2019 г. до 01.04.2019 г. като бил изписан с епикриза „с подобрение и препоръки за спазване на хигиенно-диетичен режим и провеждането на изследвания и чернодробна биопсия.“

3. За втори път ищецът постъпил в същата болница на 18.06.2019 г., изписан на 21.06.2019 г., а от епикризата било видно, че: „пациентът е с нормални стойности на чернодробните ензими. Дадена е препоръка за нова хоспитализация с цел провеждане на чернодробна биопсия, тъй като не е осъществена при последния престой. Лишения от свобода е на усиляваща диета към която са включени допълнително и ежедневно сирене, кисело мляко, яйце. Посочената диета има за цел укрепване на здравето и имунната система на лицето.“

4. Според съда през последната година - 2019г. ищецът е посещавал още четири пъти МЦ при затвора-С., като „не е имал оплаквания от стомашно-чревния тракт или промяна в цвета на уриниране, не е имал и оплаквания от дихателната система. Не са му отказвани медикаменти. На същия било съдействано за провеждане на външно специализирано лечение.“

5. Съдът е приел също, че: „На 26.08.2019 г. И. е настанен планово за външно специализирано лечение в МИ-МВР болница, клиника по гастроентрология, където е извършена чернодробна биопсия и е дадена препоръка за ново планово постъпване в клиниката за лечение на Хепатит В. Изписан е от клиниката на 29.08.2019 г. Лицето е настанявано за лечение във външна клиниката по гастроентрология три пъти за осем месеца. Спазени са препоръките на външния хабилитаран специалист, предписана е диета. Давани са му хепатопротектори – „Карзил“ и витамин В и С, когато е отивал на

посещение в МЦ при затвора-С.. Лишеният от свобода не е провеждал лечение в СБАЛЛС при затвора-С. в резултат на хроничната чернодробна инфекция, тъй като болницата не разполага със специалист гастроентролог.“

6.„Към 26.09.2019 г. лицето е било настанено за провеждане на лечение и диагностика на Хепатит В в МИ-МВР болница – гастроентрологично отделение. На същото не е предписвана от специалист антиретровирусна терапия, която да бъде изпълнявана.“

Не е спорно между страните, че с Постановление от 01.10.2019г. на прокурор при СГП, съдържащо се по адм.д. 7895/2019г. на АССГ, е разгледано искане на ищеца за осигуряване на спешно лечение в конкретно лечебно заведение, предвид специфичното състояние на осъдения - в СБАЛЛББ „Света С.“ - [населено място], или в краен случай в СБАЛПФЗ-С. област“. Изнесено е, че не е възможно лечение в стационара на С. затвор поради липса на необходимия капацитет, нито в специализираната болница към затвора в [населено място], поради обстоятелството, че ще бъде прекъсната метадоновата му програма. Прокурорът е приел за установено, По преписката е установено, че наказанието на осъдения е било прекъсвано за срок от общо девет месеца във връзка с тежкото му здравословно състояние.

В мотивите на постановлението е установено, че с начало 15.02.2017 год. по отношение на ищеца е приведено в изпълнение наказание общ размер 2 години и 6 месеца лишаване от свобода, като е зачетен общ предварителен арест от шест месеца. Към 01.10.2019г. от справка от Началника на Затвора - С. се установявало, че към тази дата последният е изтърпял две години, четири месеца и шестнадесет дни, а остатъкът за изтърпяване е един месец и тринадесет дни. Администрацията на Затвора С. посочвала, че е налице фактическа невъзможност лечението да се провежда в условията на чл. 135 ЗИНЗС, като началникът на затвора предлагал прекъсване на наказанието на основание чл. 447 т.3 от НПК. Свикана била спешно лекарска комисия към СБАЛЛС-С., от заключението ѝ се установявали предпоставките на чл. 447 т.3 НПК за срок от шестдесет дни с цел лечение в специализирано пневмофтизиатрично болнично заведение по местоживееене и осъществяване на метадоновата субституираща терапия, липсата на която е пречка лишения от свобода да проведе лечение в СБАЛЛС-Л., където има фтизиатрично отделение. Прокурорът е постановил прекъсване на изпълнението на наказанието лишаване от свобода по отношение на Х. Т. И., **за срок от шестдесет дни с цел лечение в лечебно заведение извън М.** - специализирано пневмофтизиатрично болнично заведение, а именно СБАЛЛББ [фирма] -гр. С..

Горните обстоятелства, установени в мотивите на актовете на съдебни органи, в това число по данни от медицинска документация и заключения на лекарска комисия, очертават безпротиворечиво от една страна здравословното състояние на ищеца, а от друга, предприетите действия за медицинско обслужване и правната им преценка от съда в производството по чл.276 ЗИНЗС.

Действително от представените към исковата молба писмени доказателства - ЕР на ТЕЛК от 16.07.2019г. ищецът е с определена 80% трайно намалена работоспособност с водеща диагноза „туберкулоза на белите дробове, общо

заболяване фиброзно -кавернозна туберкулоза на белите дробове.

Що се касае до твърденията на ответника, че са представени доказателства, според които въпросната медицинска пратка е била предоставена на ищеца, то такъв довод е бил разгледан в мотивите на разпореждане №9914/18.12.2019г. на АССГ, както се обсъди по-горе, но съдът е приел, че тъй като няма съставено вписване по реда на Наредба №2/22.03.2010г. за условията и реда за медицинско обслужване, затова какво точно е получил ищеца чрез отбелязване в амбулаторната книга. Така чл.65, ал.1 от Наредбата предвижда, че на лишените от свобода се осигуряват необходимите лекарства, тяхното получаване се удостоверява чрез подпис на лишения от свобода. Съдът в разпореждането е изложил доводи в смисъл, че следва да бъде удостоверено с подписа на лицето какви точно лекарства е получил, а такива доказателства не били представени към датата на устните състезания. На основание обхвата на силата на присъдено нещо, формирана по отношение на разгледаното оспорване и разрешените правни въпроси с разпореждането, и както съдът е указал на ответника, доводът за допускане на медицинската пратка на дата, преди датата на разпореждането, нито представените във връзка с това доказателства - с касационната жалба срещу разпореждането, не следва да бъдат разглеждани в настоящото съдебно производство. Изрично служебно е изискана справка за влизане в сила на разпореждането, при което съответният компетентен състав на АССГ е вписал, че същото е влязло в сила по отношение на постановеното с него задължение за ответника - т.е. по първите два диспозитива на разпореждането. .

Видно от стр.8 от исковата молба, ищецът претендира само неимуществени вреди: чувства на страх, унижение и малоценност, незащитеност и безпомощност, потиснато самочувствие - като естествени човешки реакции от отказа на затворническата администрация да допусне предписаните на ищеца лекарства, който при това бил и инвалид, налице било "нечовешко и унижително отнасяне" към инвалид по смисъла на чл.3 ЕКПЧ, респективно по чл.3 ЗИНЗС като национален аналог. По отношение на настъпването на вредите, се позовава на чл.284, ал.5 ЗИНЗС, в случая били установени не само нарушения по чл.3 ЗИНЗС/ чл.3 ЕКПЧ влязъл в сила акт, като обективен факт, но и бездействията на пенетенциарната администрация, причинили нарушенията - отказът на служител да допусне предписани на ищеца лекарства. в резултат на което нямало необходимост ищецът да доказва конкретни незаконосъобразни актове, действия и бездействия на затворническата администрация.

Ищецът обосновава, че претендираното нарушение - лишаване от предписани лекарства, било второ по ред осъждане от АССГ на пенетенциарната администрация поради неин отказ да предостави медицинско обслужване на ищеца, цитира предходно нарушение, констатирано с Определение № 5057/05.07.2019г. по к.а.х.д. 7314/2019г. на АССГ 20-ти касационен състав.

С последното определение след като е констатирано бездействие по отношение на ищеца във връзка с диагностицирането и лечението на заболяването хепатит, искането за преустановяване на бездействието е

прието за основателно. Едва в хода на производството срещу неоснователното бездействие е било извършено хоспитализирането на лицето - от 28.03.2019г. до 01.04.2010г. в клиника по гастроентерология при МИ на МВР и поставена диагноза Хепатит С. В епикризата обаче били предписани действия да се предприеме антивирусна терапия, но такава все още не била предприета.

С определението съдът на основание чл.235 АПК във вр. чл.281 ЗИНЗС е задължил началника на Затвора С. да предприеме незабавно действия във връзка с осигуряване на своевременно и адекватно диагностициране и лечение на хепатит С на Х. Т. И., при съобразяване с указанията, дадени в мотивите на определението, което е и окончателно.

Съдът предвид обсъденото за съдържанието на определението намира за доказано наведеното от ищеца основание за повторност на допуснатото спрямо него нарушение на чл.3 ЗИНЗС чрез лишаването му от медицинско обслужване, и което съдът да вземе предвид по чл. 284, ал.2 ЗИНЗС при преценката си за кумулативното въздействие на всички относими обстоятелства и което действително предполага и по-висок интензитет на претърпените душевни страдания.

Следва изрично да се посочи, че не е предмет на исковата претенция установеното нарушение на чл.3 ЗИНЗС също нарушение на правото на медицинско обслужване, в мотивите на разпореждането съдът е приел и нарушение на 65, ал. 1 от Наредба № 2 от 22.03.2010 г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода, доказано за същия период - 26.06.2019г. - до 21.11.2019г., във връзка с което е постановен вторият диспозитив от разпореждането, като съдът е приел следното:

„По делото не се доказва, че ответникът е изпълнил задължението си по чл.65, ал.1 от Наредба № 2 от 22.03.2010 г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода, според който на лишените от свобода се осигуряват необходимите лекарства.“Този извод е формиран на основание, че на ищеца било е предписано да продължи терапията с медикаменти по схема, описана в епикризите, но по делото не били представени доказателства за изпълнение на задължението от ответника, в това число на основание, че съгласно чл.65, ал.2 от наредбата , получаването на необходимите лекарства от лишения от свобода се удостоверява в амбулаторната книга, но не били представени извлечения от амбулаторната книга.

Ищецът в исковата си молба по делото не е се е позовал обаче на второто основание за допуснатото спрямо него идентично нарушение на забраната по чл.3, ЗИНЗС също съставляващо нарушение на правото му на медицинско обслужване, и съдът не следва да го взема предвид при преценката си за кумулативност на нарушението.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Искът за присъждане на обезщетение е предявен от процесуално легитимирано лице, което твърди, че в периода от 25.11.2019 г. до 02.12.2019

г., през който ищецът е изтърпявал присъда за наложено наказание лишаване от свобода в Затвора С., е претърпял неимуществени вреди в резултат на незаконосъобразно бездействие на длъжностни лица от администрацията на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", юридическо лице към Министерство на правосъдието, с териториални структури, включващи затворите - чл.12, ал.3 ЗИНЗС.

Искът е предявен срещу надлежен ответник по чл.205 АПК вр. с чл.285, ал.1 от ЗИНЗС – Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" – юридическо лице, осъществяващо прякото ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода, с териториални служби, каквито са затворите.

Материалноправната уредба на твърдяното право се съдържа в чл.284, ал. 1 ЗИНЗС, който предвижда, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл.3. Разпоредбата на чл.3 поставя изисквания към условията, при които се поставят осъдените лица.

Основателността на предявения иск предполага установяване на наличие на следните материалноправни предпоставки: 1) нарушение на забраната по чл.3 от ЗИНЗС, което изисква условията и обстоятелствата, при които ищецът е бил поставен през исковия период и на които основава исканията си до съда, да са в нарушение на забраната по чл.3 от ЗИНЗС; 2) настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението на чл.3 ЗИНЗС; 3) неимуществената вреда се предполага до доказване на противното по силата на оборимата презумпция, въведена с чл.284, ал.5 от ЗИНЗС.

В чл.3, ал.1 ЗИНЗС се съдържа забрана осъдените да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според втората алинея за нарушение на ал.1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, изразяващи се в липса на достатъчна жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, **медицинско обслужване**, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Изброяването е неизчерпателно.

Отговорността на държавата за причинените вреди по чл.284, ал.1 от ЗИНЗС е обективна и освобождава ищеца от тежестта да доказва вина на конкретно длъжностно лице. Обективният неин характер означава още, че държавата отговаря за вредите, причинени от нейните органи или длъжностни лица при изпълнение на административната дейност, които са последица от незаконосъобразните им актове, действия или бездействия, без значение дали са виновно причинени.

Предмет на разглежданата искова претенция е обезщетяване на претърпени от ищеца неимуществени вреди – определени в исковата молба като нечовешко и унижително отнасяне е, като последица от проявните форми на

нарушения на чл.3 от ЗИНЗС вр. с чл.3 Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС): **лишаване от медицинско обслужване.**

В чл.3 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи е прокламирано, че никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение. По отношение на лицата, изтърпяващи наказание за извършени углавни престъпления, във вътрешното законодателство на страната това основно право е регламентирано с нормата на чл.3, ал.1 от ЗИНЗС, предвиждаща че осъдените не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко или нечовешко отношение. На това право на лишените от свобода съответства насрещното административно задължение, при изпълнение на наказанията да бъдат осигурени условия, обезпечаващи поддържането на физическото и психическото здраве и зачитане на правата и достойнството им (чл.2, т.3 от ЗИНЗС). „Нечовешкото“ или „унижаващо“ отношение предполага страдание или унижение, достигащи отвъд неизбежния елемент на страдание и унижение, свързан с дадена форма на легитимно третиране или наказание. Мерките за лишаване от свобода, според ЕСПЧ, могат често да съдържат такъв елемент, като държавата трябва да осигури на лишеното от свобода лице условия, които са съвместими с уважението към човешкото достойнство, така че начинът и методът на изпълнение на мярката да не го подлагат на стрес и трудности с интензивност, която надминава неизбежното ниво на страданието, свързано със задържането.

Ищецът обосновава исковата си претенция с твърдения за лишаване от медицинско обслужване чрез непредоставяне на лекарства на дата 26.06.2019г., като се претендира, че бездействието е продължило през целия исков период, през който се претендира , че са търпяни неимуществените вреди.

На основание изложеното по фактите, за постановеното с разпореждане №9914/18.12.2019г. по адм.д. 7895/2019г. на АССГ, съдът е приел изрично допуснато нарушение на забраната по чл.3 ЗИНЗС, в хипотезата на лишаване от медицинско обслужване, на основание, продължаващо във времето бездействие - към датата на устните състезания - 21.11.2019г., както и, че бездействието съставлява нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл.3 ЗИНЗС и затова , че на 26.06.2019г. медикаментите, предписани на ищеца от лекарите в затвора по рецепта, не са били приети от дежурния служител от охранителния състав, с довод, че за тях нямало рецепта, съответно не са били предоставени на ищеца.

Както се изложи по-горе, разпореждането на съда е мотивирано както с нарушение на чл.65, ал.6 от Наредба №2/2010г.,което е и предмет на исковата претенция по делото. Както се обсъди по -горе, в мотивите на съда - (съдържанието на разпореждането на стр. 139 от адм.д.7895/2019г. АССГ) е прието изрично следното:

“Според чл. 65, ал. 6 от Наредба № 2 от 22.03.2010 г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода, лишените от свобода могат да получават лекарства отвън само със знанието и под контрола на лекаря от лечебното заведение в местата за лишаване от

свобода." В този смисъл недопускането до лишения от свобода И. на медикаменти, без това действие да е с доказана правомерност от ответника, следва да се квалифицира като проява на липса на медицинско обслужване в конкретен момент, за което обаче липсват данни да е прекратено към устните състезания."

Следователно, посоченото бездействие е установено считано от 26.06.2019г. - датата на недопускане на медицинската пратка, до 21.11.2019г. - датата на устните състезания по дело адм.д.7895/2019г. АССГ.

Следователно, безспорно е доказано по делото, че ищецът е претърпял неимуществени вреди, съставляващи нарушаване на общата забрана на нечовешко и унизително отношение, въведена с чл.3 ЗИНЗС, съответна на чл.3 ЕКПЧ, на основание лишаване от медицинско обслужване, изразяващо се в незаконосъобразно фактическо действие, установено по предвидения за това ред - в производство по чл.276 ЗИНЗС и със съдебен акт - Разпореждане № 9914/18.12.2019г. по адм.д. 7895/2019г. - относно постановеното задължение с първия диспозитив от разпореждането, влязло в законна сила в тази част на 26.06.2020г.

Поставянето на ищеца в неблагоприятни условия само по себе си представлява третиране, способно да породи у него емоционално и морално страдание, стрес и безпокойство. При наличие на нарушение на някоя от посочените в чл.3 от ЗИНЗС хипотези, настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното (чл. 284, ал.5 от ЗИНЗС). Нарушение на забраната по чл.3 ЗИНЗС действително има за пряка последица неимуществени вреди за засегнатото лице. Законодателят изрично приема, че поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ уронва човешкото достойнство или поражда чувство на страх, незащитеност или малоценност. В случая установеното нарушение на забраната обуславя извод за „нечовешко“ и „унизително“ отношение спрямо ищеца, което превишава целите на изтърпяване на наказанието, за което способства изключително и личното му положение. Както се обсъди по фактите, ищецът има множество заболявания, които изискват не само постоянно приемане на медикаменти по лекарско предписание, но и болнично лечение, по които причини съответно са му издавани рецепти от лекарите в медицинския център на затвора, и е прекъсвано изпълнението на наказанието му с постановления на прокурора поради наложително лечение извън затвора, обусловено и от заключение на свикана по спешност лекарска комисия. Видно от експерта оценка от 14.05.2019г. от инспектор психолог - л. 30 от делото, въз основа на данни на ищеца по време на провеждане на психологическото интервю, е посочено, че към момента на изследването при ищеца не се наблюдават повишени нива на стрес и тревожност. **Самият той потвърдил, че емоционалното му състояние било стабилно, за разлика от физическото състояние, за което изпитвал тревоги.** Рискът от суицид бил нисък, лицето не демонстрирало симптоми на депресия, а именно: потиснато настроение, понижена действена активност, нарушения на мисловния процес и сомато-вегетативни промени. Не споделял за психични проблеми, суицидни помисли - отрича, такива не е имало и в миналото.

Обезщетението на ищеца следвало да бъде поне в размера по делото "Й." - 2 000 евро присъдени от ЕСПЧ при присъдени от националния съд - 116 евро, и 25 евро за разноски, присъдени от ЕСПЧ, а периодите на увреждането са през 2012г. - 1 месец и 8 дни и през 2015г. - 2 месеца и 11 дни задържане в Следствен арест П., а основанията са свързани с условията в ареста, **но същите не съдържат основанието медицинско обслужване.**

От изложеното до тук следва, че по делото се установява както допуснатото нарушение на забраната по чл.3 ЗИНЗС в хипотезата на лишаване от медицинско обслужване, така и претърпените неимуществени вреди и причинната връзка между вредите и нарушението на забраната по тази разпоредба.

По размера на претендираното нарушение:

Размерът на дължимото обезщетение за претърпените неимуществени вреди по националното право следва да бъде определен в съответствие с чл.52 ЗЗД. Спазването на принципа на справедливостта като критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди изисква размерът на обезщетението да бъде определен от съда с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице и при отчитане икономическия стандарт в страната към момента на увреждането.

По този въпрос съдът съобрази и Решение на ЕСПЧ от 27.01.2015г. по делото "Н. и други срещу България", съгласно което паричната компенсация като форма на обезщетение за претърпени неимуществени вреди не трябва да бъде в неразумен размер в сравнение с присъжданията за справедливо обезщетение, определени от ЕСПЧ по силата на чл. 41 от Конвенцията в подобни случаи, като насока в това отношение могат да служат принципите, изложени от ЕСПЧ в същото пилотно решение, а именно: *фундаменталния характер на правото на всяко лице да не бъде подлагано на нечовешко или унижително отношение, от една страна, а от друга - времето, през което лишението от свобода е бил поставен в условия на нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл. 3 от КПЧОС, като най-важния фактор за оценка на претърпените вреди.*

Съдът като съобрази посоченото до тук намира, че при определянето на справедливия размер на исковата претенция следва да съобрази, периодът на нарушението, заболяванията на ищеца, доводът за повторност при нарушаване на забраната по чл.3 ЗИНЗС - лишаване от медицинско от страна на длъжностни лица от системата на ГДИН - (Затвора С.), както и характерът и интензивността на претърпените от ищеца вреди.

Ищецът действително е претърпял неимуществени вреди - описани в исковата молба на стр. 8- т.2.3.2 от исковата молба - чувство на страх, унижение, малоценност, незащитеност и безпомощност, потиснато самочувствие - както се отбелязва, като естествени човешки реакции от отказа на затворническата администрация да допусне предписаните на ищеца лекарства. Видно от ЕР на ТЕЛК, ищецът е инвалидизиран. Въпреки данните

за стабилното емоционално състояние на ищеца през м. май 2019г., същият се е безпокоял за здравословното си състояние при психологическото изследване, обсъдено по фактиче.

Видно е от ЕР на ТЕЛК, че ищецът е с определена 80% трайно намалена работоспособност с водеща диагноза „туберкулоза на белите дробове, общо заболяване фиброзно -кавернозна туберкулоза на белите дробове. Касае се за заболявания, които действително биха могли да породят сериозно безпокойство за здравето, особено когато не се спазва предписано лечение.

Исковият период е 3 месеца и 6 дни общо и за периода от 26.10.2019г. до 01.10.2019г. и за 31.01.2020г. Касае се за лишаване от медицинско обслужване чрез непредоставяне на предписани на ищеца медикаменти, което е установено с разпореждането №9914/18.12.2019г. на АССГ за периода от 26.06.2019г. до 21.11.2019г. в който период попада първата част от исковия период - от 26.06.2019г. до 01.10.2019г. Предвид, че ищецът е освободен от затвора на 31.01.2020г., и доводът на ответника, че изпълнението на наказанието е било прекъснато през време на исковия период, поради което не е могъл да изпълни задължението по разпореждането на съда, то и за останалата част от исковия период - 1 ден, 31.01.2020г., е доказано неизпълнението и съответно нарушението на забраната по чл.3 ЗИНЗС - лишаване от медицинско обслужване.

На следващо място, в казуса по делото се касае за едно нарушение - непредоставяне на лекарства на 26.06.2020г., но извършено повторно. Очевидно здравословното състояние на ищеца по настоящото дело е било обезпокоително, обосновало прекъсване на изпълнението на присъдата му от 01.10.2019г. Прокурорът е съобразил заключение на свикана по спешност лекарска комисия за здравословното състояние на ищеца, както се обсъди по фактите. Ищецът е бил хоспитализиран в лечебни заведения през исковия период само за извършване на конкретно изследване от 26.08.2019г. до 29.08.2019г. - за биопсия, и на 26.09.201г. за лечение и диагностика на Хепатит В. Следователно, не е бил изцяло лишен от медицинско наблюдение.

По отношение на интензитета на нарушението, ищецът се позовава и на повторност на нарушението на основание предходен отказ да предостави медицинско обслужване на ищеца, цитира предходно нарушение, констатирано с Определение № 5057/05.07.2019г. по к.а.х.д. 7314/2019г. на АССГ 20-ти касационен състав, постановено във връзка с осигуряване на своевременно и адекватно диагностициране и лечение на хепатит С на Х. Т. И., което съдът на основание чл. 284, ал.2 ЗИНЗС взема предвид при преценката си за кумулативното въздействие на всички относими обстоятелства и което действително предполага и по-висок интензитет на претърпените душевни страдания.

Данните за здравословното състояние на ищеца - за заболяванията му и за влошаването му, обусловило прекъсване на наказанието от 01.10.2019г., както и, че се касае за повторност при лишаването на ищеца от медицинско обслужване, съставляват фактори, са повлияли в значителна степен върху интензитета на претърпените от процесното нарушение неимуществени вреди. Тези данни обуславят извод за по-висок интензитет на неимуществените вреди.

По размера на обезщетението и задължението на настоящия съд да съобрази размера на обезщетенията, присъждани от Съда по правата на човека, доколкото процесното нарушение на чл.3 ЗИНЗС съставлява и нарушение на забраната по чл.3 ЕКПЧ, съдът се запозна с наведените примери от страна на ищеца за размера на присъжданото обезщетение, и последната теза, че обезщетението следвало да бъде поне в размера по делото "Й." - 2 000 евро, присъдени от ЕСПЧ при присъдени от националния съд - 116 евро, и 250 евро за разноски, присъдени от ЕСПЧ, съдът намира, че нито един от изтъкнатите примери не е относим изцяло към данните по делото, тъй като се касае за различни и повече на брой нарушения, освен периодите на нарушение. видно то таблицата към решението по същото дело на ЕСПЧ, вредите по делото Й. са присъдени за следното: "липса на чист въздух, липса или недостатъчна естествена светлина, липса или недостатъчни физически упражнения на чист въздух, пасивно пушене, липса или ограничен достъп до тоалетна, лошо качество на храната, липса или недостатъчно количество храна, пренаселеност, жалбоподателят е тръбвало да използва кофа или пластмасово бутилка за да облекчи своите нужди." (лист 65 от делото), като вредите са присъдени за общ период от 3 месеца и 19 дни.

Видно от съдебната практика на ЕСПЧ, с **Решение от 08 януари 2009 г., по делото Ш. срещу България** (Жалба № 37449/02) е присъдено обезщетение за допуснато нарушение на забраната по чл.3 ЕКПЧ на основание нарушение на задължените за медицинско обслужване на лишен от свобода 4и за период от 3 месеца, на основание следните мотиви в решението:

"Медицинското лечение и хранителния режим на жалбоподателя.

43. *На първо място Съдът припомня, че по делото Сакопулос срещу Гърция, № 61828/00, § 39, 15 януари 2004 г., той е взел предвид три критерия, за да разгледа съвместимостта на едно обезпокоително здравно състояние с продължаване на задържането на жалбоподателя: а) здравното състояние на лицето, б) качеството на предоставените грижи и в) целесъобразността на задържането на лицето в затвора с оглед на здравното му състояние (вж. също така Х. срещу Русия, № 59696/00, § 92, ЕСПЧ 2006 г....). Съдът счита, че тези критерии са релевантни и в настоящия случай.*

44. *Съдът отбелязва, че жалбоподателят е имал много хронични здравни проблеми. Той е страдал от диабет, високо кръвно налягане, исхемична болест на сърцето и белодробна фиброза (параграф 14 по-горе). Въз основа на данните, с които разполага, Съдът обаче не счита, че посочените по-горе здравни проблеми, въпреки че са много и обезпокоителни, по принцип са били несъвместими със задържането на жалбоподателя в затвора. Съдът отбелязва, че затворническите органи в действителност са осигурили редовното следене на здравното състояние на жалбоподателя и възможността да го настанят в медицинския пункт на затвора (параграф 16 по-горе).*

45. *След това Съдът отбелязва, че твърденията на жалбоподателя, според които той не ползвал хранителен режим, подходящ за потребностите на диабетик, и е получавал лекарства с изтекъл срок на годност, са свързани с качеството на грижите, които са му били*

предоставяни.

(...)

48. След като взе под внимание всички доказателства, с които разполага, и като прилага принципите на своята съдебна практика относно установяването на фактите (вж. Фарбтус срещу Л., № 4672/02, § 54, 2 декември 2004 г.), Съдът счита за установено "извън всякакво разумно съмнение", че жалбоподателят не е могъл да спазва хранителен режим, съобразен с неговото заболяване, и че е получавал лекарства с изтекъл срок на годност по време на задържането му в затвора.

49. В светлината на тази констатация Съдът счита, че затворническата администрация не е взела необходимите мерки, за да осигури на жалбоподателя медицински грижи, съобразени с обезпокоителното му здравно състояние. В настоящия случай тези мерки предполагали, между другото, по-ефективен контрол на предписваните лекарства и възможността жалбоподателят да спазва специален хранителен режим. Освен това значението на този вид мерки за доброто функциониране на медицинските услуги в затвора е подчертано от КПИ в неговия трети общ доклад (вж. параграф 25 по-горе). Съдът счита, че тези пропуски на затворническата администрация са изложили на опасност здравето на жалбоподателя: хранителният режим е бил част от лечението на диабета на лицето и са му предписали лекарства с изтекъл срок на годност. Съдът счита, че това положение е недопустимо от гледна точка на член 3 от Конвенцията.

в) Заключение на Съда

50. В заключение, след като анализира положението на жалбоподателя като цяло, и най-вече с оглед на своята констатация, че **лицето не е ползвало медицински грижи, съобразени със здравното му състояние** (липса на подходящ хранителен режим и предписване на лекарства с изтекъл срок на годност), Съдът счита, че лицето е било подложено на отношение, противоречащо на член 3.

(...)

64. Жалбоподателят претендира за 2 200 евро за нанесени вреди, които е понесъл, без да уточнява дали исканата сума е за неимуществени или имуществени вреди.

66. Тъй като това искане може да бъде изтълкувано като включващо претенциите за понесени имуществени вреди, Съдът счита, че тези претенции не са подкрепени. От друга страна, той счита, че жалбоподателят е понесъл известни неимуществени вреди вследствие на неспазване на задължението да му се осигури адекватно медицинско лечение и подходящ хранителен режим. Като решава по справедливост, Съдът счита, че е уместно на жалбоподателя да се предостави цялата искана сума от 2 200 евро за неимуществени вреди.“

Следователно, с решението на ЕСПЧ е присъдено обезщетение за неимуществени вреди в размер на 2200 евро на две фактически основания - нарушение на хранителния режим и предоставяне на лекарства с изтекъл срок на годност, като здравословното състояние на това лице е следено редовно и

не е констатирана несъвместимост на лишаването от свобода със заболяванията му. В казуса по това дело нарушенията са извършвани ежедневно, като здравословното състояние на ищеца е било подлагано на риск също ежедневно.

Следва да се посочи, че макар и от страна на ищеца да се смесват понятията лекарства, медикаменти и витамини, предвид регулациите, установени в Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина и Наредба № 47 от 28 декември 2004 г. за изискванията към хранителните добавки., същественото за правния спор по делото е приетото от съда в разпореждането от 18.12.2019г., че непредоставянето им в цялост съставлява нарушение на чл.3 ЗИНЗС и конкретно лишаване от медицинско обслужване. Понятието медикаменти, макар и да не е легално дефинирано, в общоупотребимия смисъл обхваща както лекарства, така и витамините като хранителни добавки. В случая , видно от медицинската справка , представена от ответника на лист 38 от делото, представена във връзка с предмета на делото, д-р Т. е посочил, че Г. -макс е лекарствен продукт, витамините са хранителна добавка, а Кетонал - е противовъзпалително средство, като за последното не е посочил изрично дали е лекарство . макар и съгласно тази наредба хранителните добавки да се третират като храни, доколкото същите съставляват част от медицинска рецепта, същите следва безусловно да се приемат като необходими за здравето на ищеца.

Видно от изявленията на адвоката на ищеца, на лист 56 от делото, „Никога не сме твърдели, че затворническата охрана спира всички пратки с лекарства за ищеца“, а се касае само за пратката на 26.06.2019г.“. на същата страница адвокатът изтъква само като довод, че не били предоставени аналогични/подходящи / лекарства, както е обещал директора на Медицинския център на затвора. В докладната си записка от 08.07.2019г. - лист 28 от адм.д. 7895/2019г. , което изтъква като признание, че лекарствата не са предоставени. Следователно, в казуса по делото не може да се приеме, че системно и ежедневно, както в казуса по делото Ш. срещу България, здравето на ищеца е било подлагано на риск от ежедневна липса на „медицински грижи, съобразени с обезпокоителното му здравно състояние.“.

На основание всичко изложено и в съответствие с нормата на чл. 52 ЗЗД, съдът като прецени обсъдените по-горе обстоятелства за личното положение на ищеца и по разгледаните критерии, за характера, степента, интензитета и продължителността от време, през който са понасяни вредите, здравословното състояние на ищеца и отражението му върху интензитета на вредните последици, и като съобрази размера на присъденото обезщетение по делото Ш. и други срещу България, по справедливост съдът приема ,че обезщетението за неимуществени вреди за исковия период от 26.06.2019г. до 30.10.2019г. и за 31.01.2020г., на основание недопуснати да ищеца лекарства и витамини по рецепта на дата 26.04.2019г., *по справедливост следва да се определи на 1000 лева приблизително равностойни на 500 евро.*

На основание чл.286, фал.3 ЗИНЗС, съдът съразмерно на уважената част от иска следва да осъди ответника за разноски, които съгласно чл.38, 2 от Закона за адвокатурата, и не по-нисък от този по наредбата, приета на основание

чл.36, ал.2 от същия закон. Съдът като съборази присъденото обезщетение, предмета на делото и извършеното от адвоката - отговор на всички възражения на ответника и становище по всички относими въпроси от прорцесула и материално-правно естество, предвиденото по чл.8, ал.1, т.2 от Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения, намира, че възнаграждение за адвоката в размер на 600 лв., съставлява един справедлив размер, и който не съставлява неоснователно обогатяване. На основание всичко изложено, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Главна дирекция изпълнение на наказанията да заплати на ищеца Х. Т. И. с ЕГН [ЕГН] и с постоянен адрес [населено място], [улица], сумата от 1000 (хиляда) лева на основание чл.284, ал.1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, за претърпени неимуществени вреди за периода от 26.06.2019г. до 01.10.2019г. и за 31.01.2020г., за допуснато нарушение на чл.3 от същия закон - лишаване от медицинско обслужване поради недопусканати медикаменти по рецепта за ищеца на дата 26.06.2019г., установено с Разпореждане № 9914/18.12.2019г. по адм.д. 7895/2019г. на Административен съд София град, влязло в сила в тази част на дата 26.06.2020г.

ОСЪЖДА Главна дирекция изпълнение на наказанията да заплати на , уадвокат С. Т. И. от Софийска адвокатска колегия, с личен номер в Единния регистър на адвокатите [ЕГН], сумата от 600 (шестотин) лева за разноски. Решението на съда подлежи на обжалвяне пред тричленен състав на .Административен съд София-град в 14-дневен срок от съобщаването му.

Съдия: